

Aan : Raadscommissie
Van : Wethouder Dings
Datum : 9 februari 2021
Registratienr. : 1541364
Bijlage : 1
Onderwerp : **Een toegankelijk Purmerend en Beemster**

Inleiding

Het VN-verdrag 'Rechten van personen met een handicap' is sinds juli 2017 in werking en stelt dat overheden verplicht zijn om te zorgen dat personen met een handicap (beperking of chronische ziekte) op volledige en gelijke voet kunnen meedoen in de samenleving. Met andere woorden: gemeenten zorgen ervoor dat hun stad toegankelijk is voor iedere inwoner. Wij vullen deze verplichting in door voortdurend aandacht te besteden aan toegankelijkheid met een integrale aanpak. Daarvoor is eerst begrip nodig van het concept toegankelijkheid. *Wat is toegankelijkheid volgens de gemeenten Purmerend en Beemster?*

Met dit bespreekstuk stelt u de ambitie van de gemeenten vast op het gebied van toegankelijkheid. Het is moeilijk, wellicht onmogelijk om een sluitende definitie te geven aan het begrip toegankelijkheid. Bijvoorbeeld doordat belangen van diverse kwetsbare groepen haaks kunnen staan op elkaar en dit van de gemeenten vraagt om afwegingen te maken. Het document (bijlage) biedt daarin meer een beoogde ambitie dan een duidelijke definitie.

Vervolgstappen

Na vaststelling van bijgaand bespreekstuk gaan wij verder met het uitwerken van verschillende scenario's voor het toegankelijkheidsbeleid en daaraan gepaard gaande kostenindicaties. Die leggen wij kort voor of na het zomerreces 2021 voor aan de gemeenteraad.

Vanwege de voorgenomen samenvoeging met de gemeente Purmerend in een nieuw te vormen gemeente werken wij aan een gezamenlijk document. Het proces om hiertoe te komen loopt in beide gemeenten parallel.

Wij stellen u voor in te stemmen met het proces en bijgaande notitie.

Bijlage:

- Bespreeknotitie Een toegankelijk Purmerend en Beemster.

Een toegankelijk Purmerend en Beemster

Inleiding

De gemeente streeft ernaar de gemeenten toegankelijk te maken en te houden voor álle inwoners, omdat we vinden dat iedere Purmerender en Beemsterling mee moet kunnen doen in onze samenleving. Het VN-verdrag 'Rechten van personen met een handicap' is sinds juli 2017 in werking en stelt dat overheden verplicht zijn om te zorgen dat personen met een handicap (beperking of chronische ziekte) op volledige en gelijke voet kunnen meedoen in de samenleving. Met andere woorden: gemeenten zorgen ervoor dat hun gemeenten toegankelijk zijn voor iedere inwoner. In het Purmerendse coalitieakkoord 2018-2022 is bovendien het volgende over toegankelijkheid geformuleerd:

“Purmerend is bereikbaar voor iedereen. Dat betekent dat ook mensen met een fysieke beperking in staat moeten zijn zich vrij door de gemeente te bewegen en ongehinderd toegang hebben tot openbare gebouwen. We gaan actief op zoek naar manieren om belemmeringen weg te nemen. Ook nodigen we mensen uit hierin mee te denken.”

Toegankelijkheid is een breed begrip en bevat verschillende groepen inwoners.

Toegankelijkheidsbeleid heeft een duidelijk doel, namelijk het realiseren van een inclusieve samenleving waarin iedereen kan meedoen. De gemeenten kunnen dit niet in één dag bereiken, en moeten daarom continue aandacht besteden aan toegankelijkheid met een integrale aanpak en duidelijke beleidskaders. Toegankelijkheid kan bovendien refereren aan een breed scala aan (beleids)thema's:

- Openbare ruimte en gebouwen
- Communicatie en bewustwording
- Digitale toegankelijkheid
- Onderwijs
- De arbeidsmarkt
- Huisvesting
- Diversiteit en inclusie
- Mobiliteit en verkeer
- Vrijtijdsbesteding en sport

Daarom is eerst begrip nodig van het concept toegankelijkheid. *Wat is toegankelijkheid volgens de gemeenten Purmerend en Beemster?*

Om wie gaat het?

Bovengenoemd VN-verdrag beschrijft de rechten van personen met een handicap en heeft het hierbij over mensen met een *beperking* of een *chronische ziekte*. We hebben het dan niet alleen om zichtbare beperkingen zoals wanneer iemand een rolstoel gebruikt of met een taststok loopt vanwege slechtziendheid. Het gaat ook om onzichtbare aandoeningen zoals autisme en dyslexie, of over chronische ziekten zoals reuma en epilepsie. Daarnaast kunnen beperkingen zowel lichamelijk als psychisch zijn. Dit impliceert dat we het hebben over een aanzienlijk deel van de Purmerendse bevolking. Dat blijkt bijvoorbeeld uit de volgende cijfers uit Purmerend en Beemster:

- 36% van de inwoners heeft één of meer langdurige aandoeningen

- 5% van de inwoners heeft een gehoorbeperking
- 7% van de inwoners heeft een gezichtsbeperking
- 11% van de inwoners heeft een mobiliteitsbeperking
- 9% van de inwoners is laaggeletterd

Het staat buiten kijf dat er veel variabelen zijn die kunnen maken dat iemand een beperking ervaart. Integrale toegankelijkheid laat zich doorgaans meten langs zeven b's: bruikbaarheid, beschikbaarheid, betaalbaarheid, begrijpbaarheid, bereikbaarheid, bekendheid en betrouwbaarheid. Daarnaast kan onderscheid worden gemaakt tussen verschillende invullingen van het begrip, zoals sociale toegankelijkheid, fysieke toegankelijkheid, digitale toegankelijkheid en toegankelijke informatie. Ook kunnen maatregelen die voor de ene groep toegankelijk zijn, voor de andere groep juist ontoegankelijk zijn. In toegankelijkheidsbeleid moeten daarom soms keuzes worden gemaakt die ten gunste kunnen zijn van de ene groep maar tegelijkertijd ten koste kunnen gaan van een andere groep. De veelzijdigheid en gelaagdheid van toegankelijkheid maakt dat het begrip moeilijk meetbaar te maken is en daardoor moeilijk te definiëren.

Visie

De gemeenten Purmerend en Beemster vinden het belangrijk dat de gemeenten toegankelijk zijn voor alle inwoners, en zijn van mening dat alle inwoners baat hebben bij een duidelijke, veilige en gebruikersvriendelijke omgeving. Toegankelijkheid heeft economisch gezien bovendien nut omdat het productiviteit vergroot, consumptie vergemakkelijkt en zelfstandigheid bevordert. Toegankelijkheidsbeleid is daarmee in ieders belang.

Toegankelijkheid bereik je niet van de ene op de andere dag, en het is een thema dat constant aandacht nodig heeft. De gemeenten hebben de afgelopen jaren al veel gedaan om de omgeving fysiek en sociaal zo toegankelijk mogelijk te maken en zo te komen tot een meer inclusieve samenleving. Maar toegankelijkheid vergt blijvende aandacht, en dus zet de gemeente zich blijvend in om verbeteringen te bewerkstelligen en om veranderingen door de tijd heen tegemoet te komen. Purmerend en Beemster hebben daarin een belangrijk streefbeeld, of een zogeheten 'stip op de horizon':

Purmerend en Beemster is een toegankelijke samenleving waar iedereen – ook inwoners met een beperking – zo volwaardig en gelijkwaardig mogelijk kan meedoen. We zorgen er samen met inwoners, ondernemers en organisaties voor dat het vanzelfsprekend is dat dit kan.

Om de stip op de horizon te bereiken hebben we iedereen nodig. Een toegankelijke gemeente vergt niet alleen van de gemeente om beleid te voeren; ook particulieren, ondernemers en inwoners hebben verantwoordelijkheid om hun eigen ruimten toegankelijk te maken en te houden. Wij zetten ons graag samen met deze groepen in voor een toegankelijk Purmerend en Beemster.

Inwoners

- Inwoners dienen zich bewust te zijn van wat een inclusieve en toegankelijke samenleving inhoudt en welke rol zij daarin spelen
- Inwoners en ervaringsdeskundigen denken actief mee met de gemeenten om te zorgen dat de gemeenten toegankelijk zijn

Samenwerkingspartners

- Samenwerkingspartners dienen zich bewust te zijn van wat een inclusieve en toegankelijke samenleving inhoudt en welke rol zij daarin spelen
- Samenwerkingspartners (organisaties/ondernemers) maken inclusief beleid waardoor bij het ontwerpen en produceren van goederen en diensten wordt nagedacht over toegankelijkheid

Gemeente

- De gemeenten dienen zich bewust te zijn van wat een inclusieve en toegankelijke samenleving inhoudt en welke rol zij daarin spelen
- De gemeenten bevorderen de bewustwording binnen de eigen organisatie en daar buiten, zodat het onderwerp gaat leven in de samenleving
- De gemeenten maken inclusief beleid waardoor bij het ontwerpen en produceren van goederen en diensten wordt nagedacht over toegankelijkheid
- De gemeenten evalueren de bestaande openbare ruimte en diensten en passen waar noodzakelijk en mogelijk verbeteringen toe voor het vergroten van de toegankelijkheid

Afwegingen

Hierboven werd de gelaagdheid en complexiteit van het begrip toegankelijkheid al genoemd. Wat voor de ene inwoner bijvoorbeeld toegankelijkheid vergroot, doet dat niet per definitie voor een andere inwoner. Toegankelijkheidsbeleid vraagt daarom om het maken van afwegingen per situatie. Verschillende factoren spelen daarin een rol: de in de situatie betrokken doelgroepen en hun kwetsbaarheid, de noodzakelijkheid van toegang tot de betreffende plek of dienst, financiële kaders, praktische uitvoerbaarheid en beoogd resultaat. De gemeente dient voor deze afweging in gesprek te gaan met belanghebbende partijen (ervaringsdeskundigen, inwoners, organisaties uit het veld, belangengroepen) en de afweging te kunnen beargumenteren. Ook dient te worden verkend hoe de mogelijkheden van de gebruiker van de omgeving eventueel kunnen worden vergroot.